



Nro 16.

**A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

*Költ Bétsben Februariusnak 24-dik napján 1795.
esztendőben.*

*Concordia res parvae crescunt, discordia maximae
dilabuntur.*

az az:

*Az egygyesség által a' kis dolgok is öregbítetnek;
az egyességtelenség miatt pedig, a' leg nagyobbak is füstbe mennek.*

Ezt a' szép symbolumot választották magoknak az 1579 ik esztendőben, Jan. 23 ik napján szerzett *Utrechti* unióban, a' Spanyol kemény szolgálattól fel szabadult *Belgiomi* hét frigyos tartományok. Ez a' szép symbolum vagyon a' hol-

landus aranyakra is fel mettzetve, mellyet noha minden nap kezeiken forgattak a' Batavusok, még sem nyomtak azt olly méllyen sziveikbe, hogy arról gyakorta el ne felejtkeztek vólna, most pedig egészen ki törölték azt elméjeből. El is fogják tselekedeteknek méltó jutalmát venni.

Itten, *igy szóll egy Gronnigai levél*, mindenek meg változtanak, végbe vitte a' polgárság, a' revolutiót mintegy 200 paraszt, sok uraság inasai, mesterlegények és mások is gyűltek ösze a' városba, és hathatósan segítették a' lakosokat a' revolutiónak el készítésében. Városunknak polgári előjárói eleve el látván azt, hogy jobb lesz nékiek a' sokaság mellé állani, mint velek üstökbe kapni, meg izenték a' város kórmányozójának, hogy ne ellenkezzen a' polgársággal, hanem inkább maga is igyekezzen a' közönséges tsendességnek fenn tartásában. Ugy is lett a' dolog, a' város kórmányozója, és a' társaságoknak fejei kezet tsaptak egymással, a' katonai őrizetet párttyokra vonták, és *Jan. 27-ik napját követett éjjel* már egymás egészségéért ittak a' katonák és a' polgárok, a' város őrizetet is fel osztották egymás közt. Más nap reggel dugva vólt a' város emberrel, és mindnyájan fel rakták süvegjeikre a' három színű cocárdát. A' Frantzia emigránsok ki küldettek a' városból — négy Anglusok és Hannoveránusok bé akarván oda menni, visszazüzetek. Fülökbe menvén a' lakosoknak, hogy 650 Anglusok és Fr. emigránsok közelgessenek a' városhoz, fel buzdúltanak, 's mindnyájan fegyvert fogtak. A' Magistrátus parantsolattyára az ott lévő Hollandiai katonaság is le rakta a' narants színű kokárdát, 's három színűt tett fel annak helyére — a' szabadság fája is fel állitatott a' piatz közepén.

Rotterdámban is végbe vitetett a' revolutio. Azok a' polgári katonák, a' kik 1787 ik esztendőül fogva szolgálatba vóltak, el botsátattak, fegyvereiket le rakták, 's azok álitattak helyek-re, a' kik azon esztendőben meg folytattak fegy-

vereiktől. *Jan. 20* ik napján dób szó alatt hirdetetett ki, hogy minden hánynya le a' narants színű kokárdát, 's nemzetit tegyen fel helyette. A' következett napon délután harang szó alatt mentek bé a' Frantziák a' városba, és nagy örömmel fogadtattak a' lakosok által. Harmad nappal azután el bútsózott a' régi kórmány szék hivatalyától, 's más választatott helyére. A' Frantzia kórmányozó Generálnak kérésére, két hirdetemény tétetett közönségessé. Az elsőben keményen parantsoltatik, hogy 24 óra el folyása alatt, minden jelentse ki a' tanats háznál a' nála lévő, Anglusokhoz tartozó jószágot, avagy pénzt. A' másikkban keményen meg tiltatik, hogy senki se bort se páliakát, se más részegítő italt, sem ingyen, sem pénzért, ne adgyon a' Frantzia katonaságnak.

Most már bizonyosnak lenni mondatik, hogy az egész *Orániai* hertzegi ház Angliába ment, és szerentséssen *Londonba* is jutott: — A' *Hágai* fő kórmány szék is ki hirdetette *Jan. 22* ikén, hogy minden narants színű tzimert, és kokárdát hanyanak le a' lakosok, és mivel nem ellenségesképpen, hanem barátságossan mentek bé hozzájuk a' Frantziák, Fr. kokárdát rakjanak süvegeikre. — Ugyan ott esküvéssel kötelezte magát az oda való katona őrizet, *Moreau* Frantzia Generál jelenlétében arra, hogy az egész háborúban nem fog a' Frantziák ellen fegyvert. Mindeniknek szabad tettzésére hagyatott vagy szolgálatot venni a' Fr. ármádiánál, vagy honynyókba visszira menni; a' kik az utólsóbbat választották, azok 3 forinttal bortsátattak háza. — A' *Hollandiai* és *Friéslandiai* Statusok még a' közönséges imádság formájai is meg változtatták, és már most nem a' Frantziák ellen, hanem érettek, és fegyvereknek szerentsés folyásáért parantsoltatnak imádkozni.

Egy *Wéseli* magáuos levél után, így ír a' múlt szombaton költ Bétsi diarium: *Jan. 19*-ikém egy Fr. *colonne* ment bé *Dordrechtbe*, de a' me y más nap az oda való polgárság által kísérelve

Rotterdámba marsirozott. Egy más *colonne Utrecht*-*ten* keresztül *Amsterdám* felé tartott, a' 3 ik a' Hollandiai tartománynak északi és déli részét borította el. — *Amsterdámban* egyedül a' városnak kapuit foglalták el az oda bé ment Frantziák; a' többi ör állásaikat pedig a' polgárságra bizták. — Az előbbeni magistratus helyet, *provisorie*, hat hétre más választatott, a' mely a' *Hollandiai* constitutió ellen, Reformátusokból, Lutheranusokból, és Catholikusokból áll. — A' minap 10. ezrtendei számkivetésbe küldet... *Pensionair Fischer* vissza vitetett *Amsterdámba*. Miod itt, mind *Rotterdámban*, akadály nélkül folytathaják a' kalmárok kereskedésbéli dolgaikat. Az 1787-ikben vólt zenebona közt, fegyvereiktől meg toltatott patrióta lakosoknak vissza adattak fegyvereik, hanem keményen meg tiltatott nékiek a' velek ellenkezőkön való boszszú állás. — Az *Amsterdámban* lévő Frantziák, a' lakosokhoz szálitattak bé kvártélyba, még pedig minden külömbség nélkül, a' ki házába kvártélyost fogadni nem akart, minden nap egy forintot tartozik fizetni.

Egy későbbi, az az, *Jan. 24* ikén költ *Amsterdami* levélből olvassuk hogy oda még most is, minden nap sok ember, bagázsia, és artilleria megyen bé, az oda bé ment seregek között vólt egy *Bataviai* legio is, a' mely a' honnyaikból ki költözött *Belga* patriotákból állittatott fel. Ezt a' legiót közönséges pompa közt vezették bé a' lakosok. Az oda való lakosoknak representansai, egy fő és egy all polgár mestert, egy nép szószólóját, és négy Commissiót választottak, tudniillik: a' köz jóra, a' köz bátorságra, a' törvényes dolgokra, és a' kereskedésre ügyellő commissiókat. — Ha igaz, a' mint néhány *Hollandiai* levelek beszélik, mindenütt tsendessen viselik magokat a' Frantziák. *Hágában* mingyárt a' Frantziáknak oda lett bé menetelek után, széllyel osztott a' fő kórmány szék, a' mely a' hét frigyos tartományoknak kép viselőiből állott, követke-

és képpen, fel bomlott az az unio avagy egygyes-
seg, a' melyre 1579 ik esztendőben léptenek va-
la a' frigyos Belgák.

A' *Zwoll*i levelekből ezeket olvassuk: Jan.
30-ikan ki költözött innen az *Anglus Arriergarde*
az az: utól járó sereg, 's mindgyárt más nap
Fr. huzárok marsiroztak oda bé. — Az *Anglu-
soknak* onnan jett ki menetelek után mindgyárt
a' Tanács házba gyüllött a' polgárság, és enge-
delmet kért a' magistrátustól, hogy az 1787-dik
esztendőben töllok el vitetett fegyvereiket, sza-
bad légyen nékiek ismét magokhoz venni, a'
melly még is engedtetett. Mingyárt akkor ezek
is le hányták a' narants színű kokárdát, 's három
színű szúrtak helyette. — *Leydában* nem csak a'
polgárok, hanem különössen a' tanuló ifjúság is
fel emelték a' szabadság fáját.

Egy más, és Febr. 21-ikén költ *Zwoll*i levél
ezeket beszéli: *Amsterdám*nak jelenvaló környül-
állásairól: az *Amsrerdámi* új kormány szék 21
személyből állitatott öszve, választatásokban
egyedül erköltsi tulajdonságaikra és jó hazafúsá-
gokra, nem pedig vallásokra vólt a' tekintet, mi-
vel nemcsak Reformátusok, Lutheránusok, és
Catholicusok, hanem *Remonstránsok*, és *Menno-
nisták* is vannak közöttök (g). Az *Amsterdám* és
Frantziák közt készitetett kapitulatio meg hami-
sitatik. Minden Hollandiai városok és erőssé-
gek meg hódoltak a' Frantziáknak, és nem az
1787 ikben javasoltatott, hanem a' Frantzia új
constitutióhoz hasonló alkotmányt és igazgatásnak
formáját állitottak fel magok közt.

(g.) Remonstránsoknak, avagy Arminiánusok-
nak neveztetnek Hollandiában az Arminius
követői. Ennek az egyházi sectának, az az,
szakadásnak a' Praedestinációról az az: az em-
ber jövődöbéli boldog, vagy boldogtalan ál-
lapotjáról való isteni végezésről való tudomány
adott alkalmatosságot, melly szerént Béza és Cal-

Egy *Amsterdamból Brémába* ment hajós mester azt beszélte, hogy már ottan is folyamatban vagynak a' Fr. assignaták; hogy az oda való Pósta háznál egy ily parancsolat vagyon ki fűgeztette, melly szerént, szabadság engedtetett, a' Póstáknak a' *Német Országba* való menetele; hogy az északi *Hollandiába* futott Frantzia emigránsoknak üldözésekben fogalatoskodjanak a' patrióta seregek; hogy az *Angliai* ki kötő helyekbe tartozkodó gazdag *Hollandus* hajók miatt nagy nyughatatlanságban legyenek az *Amsterdá-*

vinus János azt tanították, hogy az Isten, örök időnek előtte kit kit vagy az örök életre, vagy az örök kárhozatra el rendelt; hogy a' *Krisztusnak* érdeme nem minden emberre hanem csak az örök életre el választattakra terjedett ki; hogy nincsen az embernek, a' kegyelem dolgában szabad akarattya; hogy senki ellent nem állhat a' terítő kegyelemnek; és hogy az el választatott hitek ki nem eshetnek az Isten kegyelméből 's a' t. — Ezzel ellenkezőt tanított Arminius *Leydei* Prof. Ellene támadtak Gomarus ugyan oda való Prof. Béza és Calvinus tudományának szoros követője, az elsőnek tanítványai Arminianusoknak, az utolsóknak követői pedig Gomáristáknak nevezettek. — Arminius halála után az ő követői egy Remonstráziát avagy kérő levelet nyújtottak be a' *Hollandiai* Ordónak, mellyben azt kérték, hogy a' *Confessio Belgica*, és a' *Heidelbergai* Katekésis vizsgáltsanak meg, a' vetélkedést okozó zikkelyek engedtsenek meg, és szenvedtsenek meg ok a' *Frigyes* *Belgyiom* kebelében addig is, mig egy szabad zsinat tartatattna. A' Gomáristák ellenek egy contra remonstráziát nyújtottak be a' *Hollandiai* Ordónak és azt kívánták, hogy ne halgatassanak meg az Arminius követői. Innen származott a' Remonstránsoknak és Contra-remonstránsoknak nevezete.

ni és *Rotterdami* kereskedők. — *Pichegru* Francia Generál Jan. 26 ik napján ment bé *Hágába*, holott a' helytartó fejedelem palotájának egyik részébe szállott bé. Mind az ott lévő katonaságnak tisztjei, mind más nevezetes személyek udvarlására mentek. Az oda jutott Fr. nemzeti képviselőit különös tisztelettel fogadtatak. Minden *Hollandia* tartományban lévő *Hollandus* seregeknek meg tiltatott a' narants színű kokárdának viselete.

Német Birodalom.

E' felyő hólnapnak 8 ikán egynehány nevezetes Pruszszus Generálokkal Gróf *Kalkrinth* Generál Leudinantnál ebédelt *Möllendorf* Feldmarsal *Wiesbadenben*. — Ebéd után hadi tanácsot tartott. A' Pruszsziai ármádiának egy része a' *Rénusnak* alsó vidékére, neveztesen, *Wézel* környékére fog marsirozni; az avangárdát,

Mennonistáknak vagy *Mennonitáknak* neveztetnek *Hollandiában* egy 16 ik században élt, híres *Menno Simon* nevű tudós *Anabaptistáknak* követői, a' ki is először *Katolicus* *Mise mondó* pap volt, hanem annakutánna az *Anabaptistákhoz*, az az, azokhoz a' keresztényekhez állott által, a' kiknek leg főbb tudományok az: hogy az embert nem kisedés korában, hanem olyan állapotában kell meg keresztelni, a' mellyben alkalmas a' hitnek bé vételére: végtére ezektől is el szakatt, és egy különös *Sectát* állított fel, mellynek tagjai azt tartják: hogy az Isten nem teremtette az embert igazságban; nints eredet szerént való bűn; nem kell a' kisedeket meg keresztelni, a' keresztény embernek nem szabad esküdni, magistrátusi hivatalt viselni; hogy a' keresztény ember el juthat a' tökéletességre; hogy az evangeliomi szolgáknak ingyen kell szolgálni; hogy az halál után egy esméretlen helyre költöznek a' lelkek 's a' t.

t. i. az előjáró sereget *Köhler* Generál fogja vezetni. *Hohenlohe* örökös hertzeg 20 ezer emberrel fog *Moguntzia* mellett maradni. Egy bizonyos Európai kabinet igen fontos dolgot forgat elméjében, mellyet török szakad végbe akar vinni. Mind az *Albert* hertzeg, mind a' Gróf *Klerfayt* armádiája meg fognak öregbitetni: ennek felette imitt amott egynéhány *telegraphus* fog fel állítani, a' fontos dolgoknak egy helyből más helybe lejendő sebes által vitelére.

A' *Thionvillei Merlin* Feb. 7 ikén vizfza jövé a' *Rénusi Fr.* armádiához, leg ottan egy trombitást küldött a' *Moguntziai kormányozóhoz Neu Cs. K. Generálhoz.* — Ez is mingyárt felelt nékie. — Az Anglus katonák felettébb gyűlölségessekké tették magokat mindenütt, a' hol tsak megfordultak rozsz fenytékjek, tolvajlások, ragadozások, sőt más nagyobb törvénytelenések által is. Hadi előjáróiknak lehetetlen vólt őket megzabolázní.

A' *Rénus* vize jegének meg indulása miatt ki öntött a' víz, és egézlen el borította *Düszszeldorfnak* környékét, sőt még a' városnak alsób részeit is. *Kolonidban* 10 ezer főből álló Frantzia sereg jött *Austriai Belgiomból*, a' melly töbnire *Alsátziai* és más német regementekből áll. — Mind ott, mind másutt magazinumokra, és lóistállókra fordítottak által a' templomokat; a' honyaikból ki kölözteknek mindeneket fel prédálták és el pusztították. A' mint hallatik, olly véggel szaporodnak ottan a' Frantziák hogy által jöhessenek a' *Rénus* vizén.

Moguntzia környékén felettébb való nyomorúság uralkodik, minden vagyonaiktól meg fosztattak a' lakosok, még kementzéiket, és házi bútorjaikat is el vették tőlök a' Frantziák, 's azokkal rakták meg a' *Hartenbergi* barlangokban, és *Heczheimi* tetőkön lévő földi hajlékaikat — még azok is ohajtyák a' békességet, a' kik ennekelötte *Moguntziára* fenték fogaiikat, látván, hogy

sok ezernek ki hullana annak meg vétele alatt a' foga. Egy *Koloniai* gazdag pénz váltónak el rejtett kintsét fel találták a' Frantziák 's el vit-ték. — Másokat is érdeklett illyetén Szerentsét-lenség. Mindenütt, de kiváltképpen a' *Lütichzi* Püspökségben, és *Jülich* hertzezségben sokat szenvednek a' lakosok, az adás vevés egészen meg szűnt; a' fabrikák pusztán állanak; semmit nem kereshetnek, a' fabrikánsok; senki sem akar Frantzia assignatákért szolgálni; a' posztó és a' gyapjuból készült materia, bőr, vászon, Értz nem, és bor, requisitio alá vettetett. — E' folyó hólnapnak 14 ikén egy commissionale decretumot adatot bé a' Fels. Császár a' Regenspurgi impe-riális dietának, mellynek főbb tárgya a' hadako-zásra való készüllet, és a' békesség. Elsőben a' jelen-való háború kezdete iratik abban le, annakutánna az adatik elő, miként viselte magát ebben a' Né-met Birodalom? miként tellyesítette hazájának, és fő kormányozójának tartozó kötelességet. — Végtére a' békességnek szerzésére, és az azt meg előző fegyver szünésre fordíttya beszédét, 's azt mondja, hogy méltó ugyan a' békességet kíván-ni, de nem reményli, hogy mostani Szerentséjé-nek közepette olly békességre lépjen a' Fr. nem-zet, a' minémüt kell a' N. Birodalombéli fejedel-meknek kívánni. — A' fegyver szünésre pedig nem másképen ajánlhattya magát Császár Eö Fel-sége, hanem tsak úgy, ha tisztességes és hasznos békességet lehet reményleni. Utóllýára minden Német Birodalombéli rendeket arra serkenget, hogy kélszebbek legyenek utólsó erejeket és tsepp véreket fel áldozni, mint annak örökös gyalá-zattyára, és a' Birodalom constitutiójának rom-lására tárgyazó békességre állani.

Spanyol Ország.

A' Jan. 10 ikén költ Madritti tudósítások sze-rént, számos Spanyol hadi seregek küldettek Ka-talóniába és Biskájába — A' Figuerási várat mind széllyel hányatták a' Frantziák — Girona vára-

sát pedig, a' holt. i. a' Spanyol ármádiának maradványa vagyon, úgy öszve szorították, hogy hírek nélkül sem onnan ki jönni, sem abba bé menni senkinek sem lehet. — A' Spanyol Országi adó fizető népnek könnyebbítése végett, a' múlt *Decemberben* azt a' parantsoltatot hirdettette ki a' Király, hogy minden királyi, és közönséges szolgálatban lévő személyek, akár egyháziak, akár világiak legyenek azok, esztendei jövedelmeikből, száztól négyet fizessenek a' jelenvaló hadakozásnak folytatására.

Frantzia Ország.

A' köz Jóra ügyelő Commissiónak nem igen tettik az Orosz Birodalom szembe ötlő öregbedése, azt mondja világosan, hogy kész ugyan a' Fr. respublika maga ellenségeivel békességre lépni, úgy mindazáltal, hogy leg kissebbet sem akar abban vesztetni. Ezt a' békességet egyedül Anglia akadályoztattya, azért, hogy a' tengeren való uralkodást magának szerezhesse — Azért szükség lézen, *igy szól a' Párisi Köz Jóra ügyelő Commissió*, Európának szemeit fel nyitni, és meg mutatni, hogy mind az Anglusoknak, mind az Oroszoknak öregbedő hatalmat ideje koránt, és öszve kaptolt erővel meg kell akadályoztatni. — Azért foglaltuk el, *ügymand*, Hollandiát, hogy az által Amérikai szigeteinknek vissza adására kényszerítsük Angliát. — Erre így szóllott *Seyes* abbás: En pedig úgy tartom, hogy keveset gondolnak az Anglusok Hollandiával, tsak hogy szigeteinket meg tarthassak, Hollandiának külső birtokait el foglalhassak, és egészen magokévá tehessék a' tengeren való kereskedést, és uradalmat.

Mások a' Hollandia nyereséghez képest tsekélységnek tartották az Amerikában el vesztett Fr. örökségeket. — Ellenben *Pellet*, a' ki nem tsak papiroson, hanem tulajdon valóságában is látta az Amérikai szigeteket, gyökeres okokkal meg mutatta azt, hogy véghetetlenül többet veszt-

zett a' Fr. respublika a' két Indiákon, mint nyert Európában. — Meg mutatta azt, hogy lehetetlen azoknak birtoka nélkül a' Fr. nemzetnek meg gazdagúlni — lehetetlen a' kevély *Ambiont* (értsi Angliát) meg alázni, és a' tengeri uradalmat kezéből kifatsarni — meg mutatta, hogy a' két Indiákon lévő Fr. birtokok ennekelőtte 180 millióm livrát adtanak éltendönként a' Státus kaszfajába, és 800 milliómöt bocsátottak circulációba — Meg tzaftotta azokat, a' kik olly értelemben vagynak, hogy azon örökségek nélkül elhessen a' Fr. respublika, és arra serkengette a' fő kórmány széket, hogy akár miben tellyen, ne engedje azokat az anya Orzágtól elszakztatni — Nemzetünknek belső ereje, *úgymond Pellet*, ármádiainknak a' szárazon való győzedelmei, az Amériikai fekete lakosoknak engedtetett természeti szabadság, és közönséges dolgainknak bölts folytatása tellyes reménységet nyújtonak minékünk az iránt, hogy a' coloniainkat érdeklött szerentsétlenséget nem sokára szerentsére fogjuk által változtatni — hogy az ő holt testekkel és hamuikkal bé fedett földjök ismét gazdag gyömölt-söket fognak teremni, mellyek által a' szorgalmatosság és bővség vízfza fognak közinkbe térni.

Amérikáról a' napkeleti Indiára fordította beszédjét *Pellet*, és tsaknem esküvésével erősítette, hogy *Tippo Saib*, a' kit *Cronvallis* Generál minap meg hódoltatott, allig várja azt az áldott órát, és izempillantást, a' mellyben az Anglus jármot nyakáról le vethesse, a' leg első jó alkalmatosság a' Frantziákhoz fogja ötöt téríteni, 's magáért boszfzút állani a' vele kegyetlenül bánt Brittusokon — Végtére rútúl motskólta a' Londoni ministeriumot, 's nevezetessen *Pith* ministert, és azt tanátslotta a' Conventnek, hogy a' Brittusok által el foglaltatott Amériikai tartományokba is nemzeti biztosokat kellene küldeni, azoknak meg térítésekre — A' Conventnek is tetzet ezen fel tétel; de mivel már annakelőtte kü-

lönös commissió rendeltetett az Amerikai coloniák szomorú sorsának, 's ennek valóságos okainak szorgalmatos meg vizsgálására, mind a' napkeleti, mind a' napnyugoti Indiáról való maga meg határozását más alkalmatosságra halasztotta.

Az Orosz Birodalomnak szemet szűrő nevedését tellyességgel meg nem emésztheti a' Párisi köz jóra ügyelő Commissió. Az Oroszok, *úgymond*, ma hólnap özön módjára el fogják Európát borítani, mennél tovább nyújtyák a' szövetséges Fejedelmek a' Fr. respublika ellen a' hadakozást, annál inkább terjed az Orosz monarchiának hatalma, annál többet nyom Európának mérő serpenyőjében. Ritka példa, a' historiákban, *úgymond* a' köz Jóra ügyelő Commissió, hogy egy világi hatalom 70—80 esztendő elforgása alatt olly nagyra ment volna, mint az Orosz Birodalom — ritka kabinet politikája hatott annyira, mint a' *Pétersburgi*, és hogyha tsak 25 esztendőig még ezután úgy fog nevedezni, mint nevedett két decas alatt, egész Európának törvényt fog szabni az Orosz Birodalom. Ideje vagyon, hogy az Európai Fejedelmeknek szemek fel nyillyanak, és öszve kaptsolt erővel vessenek határt ezen politicus özönviznek.

Ennekfelette a' *Londoni* kabinetnek fortélyosságai is, *így szóllott tovább a' köz Jóra ügyelő Commissió*, ártalmára szándékozik Európának, de kiváltképen a' tengerrel határos Birodalomnak, *Bámúlni* lehet, *úgymond*, hogy ezek észre nem veszik N. *Britanniának* politikáját hogyha tevésegekben volna a' Fr. nemzetet le nyomni — hogyha örököszen meg tarthatnák Amerikai és Asiai örökségeinket, egészlen örökjévé tennék a' tengeren való uradalmat, minden kereskedő nemzeteknek térdet fejét kellene előttök hajtani, mint ha egyedül őket tette volna a' teremő a' ropant tengernek, e' világot körpyül kerítő nagy Oceánusnak uraivá.

Breda és Bergen-Op Zoom is, feladták magokat az azokat ostromlott Fr. Generálisoknak, minekutánna értékre adatott volna, hogy a' Frigyes Belgiumnak nevezetesebb tartományai önként meg hódoltak a' Fr. északi armádiának — *Bergen-Op-Zoom* alatt 30000 embert vesztett 1747-ik éltendőben *Löwenthal* Frantzia Maresal, még is allig tudta azt három hónapig tartott ostroma után is meg venni; most pedig, úgy szólván, minden vér ontás nélkül jutottak annak birtokára az az alatt volt Fr. seregek. A' mint beszél-lik a' Párisi levelek, igen sok ártéllériát, munitiót, és tábori eleséget találtak abban a' győzedelmek. Az azokban volt katona őrizet is többnire mind a' Fr. szolgálatba ment által — A' *Jan.* utolsó napján tartatott gyűlésben így szóllott *Lacombe St. Michel*: Hogyha, úgymond, olly formán fogtok békességet tsinálni a' Fr. respublika ellenségeivel, a' mint a' tegnapi ülésben javasolta azt *Boissy*; szükség olly állapotba helyheztetni armádiáinkat, hogy mindenkor elegendők legyenek határainknak védelmezésére — Gyakorta a' leg nagyobb szerentsét is szerentsétlenség — a' leg fényesebb győzedelmeket is tsapás szokta követni — fel ne fuvakodjunk győzedelmeinkben — ha valaha, most leg inkább kelleik vigyáznunk, minél előbb jobbítsuk meg az armádiáinknál lévő hibákat, készítsük ki, úgy a' mint illik, lovas seregeinket, készitessünk elegendő fegyvert 's a' t. — A' Fr. armádiáknál 13700 seborvosok; és 2750 apotekáriusok lenni mondának — Szép szám, és még is számtalan embert a' földbe temetnek a' tábori nyavalyák.

Lengyel Ország.

A' *Warsóviai* magános levelek szerént le-akar mondani a' Lengyel király eddig viselt koronájáról — Ezt, és a' több királyi klénódiumokat *Warsóviába* parantsotta az Orosz Császárné vitettetni; de mi végre, és mitsoda fel tételből nem tudatik — Ország íratik az is, hogy az el

fogadtatott Lengyel Uraknak, a' kik t. i. indítói vóltanak az utolsó insurrectiónak, jövendőbéli állapotok, meg legyen határozotva — Gr. Potoki, Mostowski és Niemozewitz urak, a' Kosciuskónak titkokjai örökös fogságra fognak *Siberiába* küldetni — Maga *Kosciusko* Generalissimus hasonlóképen örökös fogságra fog a' Petersburgi záratni, úgy mindazáltal, hogy szabad lézen a' nevezetes és meg hitt uraknak látogatására menni; *Zakrzewski* és *Sangusko* hertzeg tulajdon jószágaikba fognak számkivettetni, olly feltétellel, hogy azokból soha ki ne lépjenek. Úgy mondatik, hogy 10 esztendeig él engedtetett a' Lengyeleknek a' közönséges adó, hanem a' helyett tartoznak az Orosz ármádiának táplálására elegendő eleséget szolgáltatni, de tsak azok a' helységek, a' mellyek nagy szükséggel nem küszködnek. E' mellett minden 200 férfi lakos közül egy rekrutát kell adni, 's azt, mind mundurral mind fegyverrel fel ruházni. — A' Zsidók három classisra osztattak fel, az elsőbéliek 44; a' másodikbéliek 22; a' harmadik classisbéliek pedig 20 aranyat tartoznak esztendőnként fizetni.

A' *Lythvániai* nagy hertzogségben lakó Lengyel nemesek, alázatos levelek által azon eszedzenek az Orosz Fejedelem aszszonynak, hogy azon hertzogséget több örökös tartományai közzébe iktatni méltóztasson. A' *Rigai* újabbi levelek is bizonyittyák, hogy, ha békességre nem lépend a' Fr. nemzet a' szövetséges fejedelmekkel, számos hadi népet fog ellenek küldeni az Orosz Császárné. Ezt már többször is hallottuk. Azok a' 15000 főből álló Lengyel katonák, a' kik az Oroszok előtt fegyvereiket le tették, az Orosz Birodalomban lévő hadi seregek közzé fognak osztatni. *Braniczkyt* és Gr. *Potoky Felixt* a' Targovitz-i confoederatióinak szerzőit, Generál Feldmarsallságra, B. *Sprengporten* Generál Majórt pedig Generál Lajtinantságra emelte az Orosz Császárné. Azok az Orosz altisztek, és köz emberek, a' kik Warsóvia külső városának Prágának el véte-

lében jelen vóltanak, eggyen eggyen 1. rubelt és eggy ezüst medalliat, avagy emlékezető pénzt nyertek jutalomúl, mellyen ez a' felül irás vagon: *Munkáért és vitézségért.*

Konstánczinápoly

Lengyel Országának szerentsétlensége, az Orosz és Pruszszus Fejedelmek által lett fel darabolatása, és a' Lengyel királyok lakó helyének elfoglaltatása igen nagy érzékenységet, és gondolkodásra való alkalmatosságot szolgáltatott a' Török ministeriumnak. E' miatt gyakorta gyűllést tartott, és önnön maga a' nagy Úr is meg jelent a' Divában — A' múlt Decemberben együtt beszélgetvén a' Pétersburgi követ a' *Reis Effendivel*, t. i. a' külső Status dolgokra ügyelő Török ministerrel, mellesleg a' Lengyel Országi dolgokra fordította beszédjét és értésére adta a' szakállós ministernek, hogy az Orosz fejedelem afszony egész bizodalommal legyen a' Fényes porta neutralitásának további állandóságához. Erre a' *Reis-Effendi* azt felelte, hogy a' Török Császár ugyan szereti a' tsendességet, és tovább is örömet fenn tartani kívánja a' neutralitást; hanem reményli, hogy a' Pétersburgi és Berlini udvarok is vizsgálja fogják Lengyel Országának adni előbbi szabadságát és politica existentiáját, és garantézni fogják az 1791-ik esztendőben készült Warsóviai constitutiót. Azért is, úgymond a' *Reis-Effendi*, kéri az Orosz ministert, adja értésére e' dolgot fejedelem afszonyának, mivel minél előbb categorica, az az, egyenes és valóságos választ kíván a' nagy Úr magának erre adatni — A' minthogy mingyárt a' nap kurirt köldött az Orosz követ *Pétersburgba*. A' Pruszsziai követ előtt is hasonló módon nyilatkoztatta ki magát a' *Reis-Effendi*, és az is mingyárt kurirt küldött *Berlinbe*. — Ezen együtt beszélgetéstől fogva, az egész Török Birodalomban meg kettőztetnek a' hadi készülétek, és egyedül a' Pétersburgi és Berlini udvaroknak válasz adásától függesztetik fel a' háború és a' békeség.

Magyar Ország.

Német Liptse Liptó Vármegyében 1. ső Febr. Tek. Okolicsáni Klára aszszony, néhai Tek Szentiványi Mihály úrnak Tek. Liptó Vármegye Vice-Ispanyának sok virtusokkal ékeskedő özvegye, a' múlt Dec, 28 ik napján, életének 89 ik esztendejében meg holt. A' kik ezen kegyes aszszonyságot személlyesen esmértek, egyenlőképen azt bezzélik felöle, hogy példás kegyességü, emberi felebarátit, és atyafiait szerető, nyájas, okos, e' világnak minden viszontagságai közt álhatatos, békességes tüdő, másokat mind bölts szavai, mind példája által oktató, a' szükölködökön könnyörülő, másokkal jóltévő, egy szóval, minden keresztényt illető virtusokkal biró aszszonyság volt. Ritka példa, hogy egy atya, avagy anya unokáinak unokáit szemlélhesse testi szemeivel. Ennek a' ritka kegyességü aszszonyságnak pedig ezt a' kegyelmét bőv mértékben ki adta a' mindenható. Hetven hat maradékokat szemtélt e' világon, kik által a' leg nevezetesebb nemes familiákkal, úgymint a' Révai, Zsenyzei, Majláth, Nyáry, Pongrácz, Ritterstein, Jankovits, Sándor, Okolicsáni, Szirmay, Kapi, Muzslay, Skerlec, Tahy, Jóni, Motsári, és Pongrácz familiákkal vala öszve köttetve, és sok polgári's hadi tiztségekkel ékes fiaikat és unokákat adott édes Hazájának. Életének végső szempillantásaig egrességes volt, soha semmi nyavalyával nem küszködött, utólsó perczentéséig meg maradtak külső és belső érzekenységei. — A' melly példás volt élete, olyan volt halála is.